

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	ZŠ s MŠ Oravská Lesná 299
4. Názov projektu	Od rozvoja gramotností k úspechu v živote
5. Kód projektu ITMS2014+	312011T471
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Ing. Mária Kvaková
8. Školský polrok	1.2.2021-30.06.2021
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	https://zsoravskalesna.edupage.org

10.

Úvod

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy je vytvorený pedagogickými zamestnancami, ktorí zastupujú vzdelávacie oblasti: Jazyk a komunikácia, Človek a príroda, Človek a hodnoty, Človek a svet práce, Matematika a práca s informáciami.

Klub zasadal a pracoval v období od 1.2.2021-30.06.2021 nasledovne:

- Mesiac február 2021 – počet stretnutí: 0 stretnutí
- Mesiac marec 2021 – počet stretnutí: 0 stretnutí
- Mesiac apríl 2021 – počet stretnutí: 2 stretnutia, každé v dĺžke trvania 3 hod.
- Mesiac máj 2021 – počet stretnutí: 2 stretnutia, každé v dĺžke trvania 3 hod.
- Mesiac jún 2021 – počet stretnutí: 2 stretnutia, každé v dĺžke trvania 3 hod.

Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Varianta klubu: s výstupom (každý školský polrok).

Zameranie pedagogického klubu:

Pedagogický klub sa zameriava na rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia v rámci každej zo vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy. Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie čitateľskej gramotnosti u žiakov a zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom testovaní PISA, v Testovaní 9 a Testovaní 5.

Činnosť pedagogického klubu sa sústreďí na to, ako zlepšiť výsledky medzinárodných meraní PISA a na možné spôsoby /cesty pre ich zlepšenie, na implementovanie medzi-predmetových vzťahov vo vzdelávacom procese, na identifikovanie problémov vo vzdelávaní a možné spôsoby ich riešenia, výmenu skúseností s aplikovaním nových progresívnych metód a foriem práce, výmenu skúseností s využívaním didaktických postupov a metód orientovaných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov, výmena skúseností s využívaním nových progresívnych a moderných nástrojov na prevenciu závislostí, rasizmu, násilia a iných foriem/ druhov extrémneho správania (aktivity na posilnenie formovania správnych životných postojov mladých ľudí).

Systematickým rozvíjaním čitateľskej gramotnosti u žiakov dosiahneme elimináciu deficitných kognitívnych funkcií. Kognitívne funkcie sú v priamom vzťahu so schopnosťou žiaka byť úspešný v rôznych formách testovania a medzinárodného porovnávania vedomostí.

Ďalšie činnosti realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
- Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
- Výmena skúseností pri využívaní moderných vyučovacích postupov,
- Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
- Tvorba inovatívnych materiálov za každú zo vzdelávacích oblastí,

Diskusné posedenia k preštudovanej odbornej literatúre.

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy sa zaoberal nasledujúcimi témami:

- motivačné faktory a ich vplyv na rozvoj čitateľskej gramotnosti,
- implementácia metódy SOLO,
- OPS, ich prezentácia,
- metóda premostenia poznatkov,
- nápadník čitateľskej gramotnosti.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, inovatívne metódy vzdelávania, kritické myslenie, výmena skúseností, dobrá prax.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti- prierezové témy.

Priblíženie témy:

Pod pojmom čitateľská gramotnosť sa v súčasnosti rozumie predovšetkým schopnosť porozumieť akémukoľvek textu, respektíve vyhľadať si potrebné informácie. Jej úroveň ovplyvňuje úspešnosť

jedinca nielen v štúdiu, ale aj v kvalite celého života. Je priam nevyhnutnosťou rozvíjať v edukačnom procese všetky úrovne čitateľskej gramotnosti nie iba intuitívne a spontánne, ale racionálne a intencionálne.

Čitateľskú gramotnosť je možné rozvíjať rôznymi modernými vyučovacími metódami so základnou podmienkou - pri ich využití môžeme pracovať s textom – kladenie otázok, písanie prác/ esejí, použitie prípadových štúdií, stratégie EUR (evokácia, uvedomenie, reflexia), metódy DITOR (definuj problém, informuj o probléme, tvor riešenia, nápady, hypotézy, ohodnot' nápady, riešenia, realizuj vybrané riešenia v praxi), Phillips 66, atď., prostredníctvom ktorých žiaka zapojíme okrem iného aj do procesu aktívneho čítateľstva.

Jadro:

Popis témy/problém

Problém:

Čitateľská gramotnosť je považovaná za nadpredmetovú kompetenciu, pretože žiak získava základné zručnosti čitateľskej gramotnosti najprv v rámci hodín vyučovacieho jazyka a neskôr by sa tieto zručnosti mali rozvíjať aj v rámci ostatných vyučovacích predmetov.

Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti možno považovať za najpodstatnejšiu súčasť moderného vzdelávania. Štúdiá OECD PISA sa v oblasti čitateľskej gramotnosti nezaobera problematikou, ako plynulo vedia 15-roční žiaci čítať, či do akej miery rozlišujú v úlohách slová alebo gramatické javy, ale prináša pohľad na to, ako sú schopní konštruovať a rozlišovať významy a uvažovať o tom, čo prečítali v širokom repertoári textov v spojitosti s množstvom situácií v škole, ale i v rozličných životných a pracovných situáciách.

Čitateľ pri riešení úloh určených na zistenie úrovne čitateľskej gramotnosti aktívne vstupuje do textu tak, že ho spracúva, pričom nie je dôležitá ani rýchlosť (Gavora, 2002), ani plynulosť čítania (Koršňáková, Heldová, 2006), ale podstatné je porozumenie a používanie písaných textov. Pri hodnotení odpovede žiaka v teste čitateľskej gramotnosti sa neberie do úvahy jej gramatická správnosť a ani štylistická úroveň (iba ak by bránila porozumeniu).

Slovensko dosiahlo v štúdiu OECD PISA v čitateľskej gramotnosti priemerné skóre 466 bodov, čo predstavuje čitateľské zručnosti pre úroveň 2. Priemerný výkon slovenských žiakov je štatisticky významne nižší, ako je priemerný výkon krajín OECD (úroveň 3). Týmto výkonom sa slovenskí žiaci zaradili na 23. až 26. miesto spomedzi 30 krajín OECD a na 31. až 35. miesto zo všetkých 57 krajín.

Záver:**Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov**

Pri tvorbe úloh na rozvoj čitateľskej gramotnosti odporúčame:

- striedať rôzne formy úloh (otvorené úlohy, vhodnejšie sú so stručnou odpoveďou produkčné i doplňovacie, zatvorené úlohy dichotomické, s výberom odpovede – polytomické, prirad'ovacie, usporiadacie),
- čo najstručnejšie a jednoznačné zadanie s relevantnými údajmi,
- nepoužívať nepresné slová, napr. napíšte aspoň jedno slovo, pre žiaka je zrozumiteľné presné zadanie množstva požadovaných údajov, napr. uveďte 3 slová,
- pre zabezpečenie objektívnosti úlohy poprosiť o jej posúdenie iných odborníkov – kolegov, odpovede na úlohy by mali byť v ich prípade zhodné,
- stručné, jednoznačné, funkčné distraktory („nesprávne“ odpovede, ktoré sú uvedené popri jednej správnej odpovedi ako možné riešenia pri úlohách s výberom odpovede) s minimálne 4 možnosťami odpovedí,
- pri použití negatívnej formulácie, zdôrazniť ju v texte iným typom písma, napr. z uvedeného výroku nevyplýva....,
- prekontrolovať úlohy a texty, aby v nich neboli chyby/preklepy.

Príprava vyššie uvedených úloh, ak dôsledne dbáme nielen na ich pestrosť, ale aj na rozvoj všetkých procesov čitateľskej gramotnosti, je pomerne náročná. Predstavujú však v tejto oblasti jednu z efektívnych ciest zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti.

Odporúčame implementovať taxonómiu SOLO do edukácie:

Na základe diskusie počas stretnutia a práci s odbornými zdrojmi sme pripravili základné body, ktoré pri aplikácii SOLO budú viesť k rozvoju jednotlivých zložiek čitateľskej gramotnosti žiaka:

- vytvárať cielený monológ, iniciovať dialóg a intenčne ho viesť vzhľadom na obsah dialógu a zároveň vzhľadom na osobu, s ktorou dialóg vedie (Každá praktická aktivita by mala v sebe obsahovať usmernenie v tvorbe obsahu monológu a podnety k dialógu. Ak chceme túto kompetenciu skutočne rozvinúť, musíme sa jej rozvoju intenčne venovať, nestačí len poskytnúť čas pre diskusiu.
- vyjadriť svoj názor zrozumiteľne a argumentovať preň (Argumentácia je pre žiaka pomerne náročná a to najmä preto, že zväčša nemajú v živote možnosť argumentovať, nie sú

k argumentácii vyzývajú. Usmernenie, ktorú učiteľ poskytuje v rozvoji tejto schopnosti by nemalo byť strohé.

- reprodukovať informácie vlastným spôsobom. Reprodukcia je o vyjadrení myšlienky vlastnými slovami, čím sa informácie, ktoré sme prijali lepšie usporadúvajú.

- prezentovať informácie rôznym spôsobom. S prezentáciou poznatkov sa viaže objektívna, jednoduchá, jednoznačná a afektívne neovplyvnená komunikácia.

Ukážka z OPS

Procesy pre porozumenie textu.

1. Nájdenie a získanie informácie

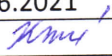
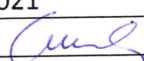
Žiak je schopný nájsť v texte informáciu podľa daných kritérií. Informácia je v texte explicitne uvedená, žiak ju nemusí vyvodzovať. Žiak musí odhaliť jeden a viac podstatných prvkov a potom hľadať v texte slovné spojenie, ktoré môže byť doslovné alebo synonymné. Vyhľadanie synonymnej informácie predstavuje náročnejší typ úlohy na získavanie informácií. Zvládnutie úlohy si niekedy vyžaduje zručnosť triediť údaje a pojmy alebo rozlišovať medzi dvomi podobnými časťami informácie. Úspešnosť splnenia úlohy môže ovplyvniť to, ako je text informačne nasýtený, prípadne to, aká je jeho štruktúra.

2. Integrácia a interpretácia Žiak musí informáciu vyvodiť na základe textu, nepracuje len s jedným údajom, ale musí uvažovať nad textom zo širšej perspektívy. Informácia z obsahu textu vyplýva alebo s ním súvisí, no nie je v texte explicitne uvedená. Ide o utváranie širšieho porozumenia a rozvíjanie interpretácie. Informácie uvedené v texte žiak použije ako východisko pri ďalšej myšlienkovvej operácii, aby vyvodil správny záver podľa kritéria úlohy. Žiak vysvetľuje významy uvedené v texte, autorov zámer, porovná informácie, dá ich do súvislostí, vyvodzuje hlavnú myšlienku a uvádza dôkazy z textu.

3. Uvažovanie a hodnotenie Predstavuje najnáročnejší stupeň práce s textom. Žiak uvažuje a hodnotí obsahovú a formálnu stránku textu. Porovnáva informácie so širšími vedomosťami, ktoré sú mimo textu (napr. vyhľadá ich v inom zdroji alebo vychádza zo svojich všeobecných poznatkov). Vysvetľuje časti textu s využitím osobnej skúsenosti alebo postoja. V úlohách na uvažovanie o obsahu musia žiaci

obhájiť svoje stanovisko, nachádzať dôkazy mimo textu, hodnotiť význam informácií, vyjadriť postoj na základe platných etických noriem. Uvažovanie a hodnotenie formy textu zahŕňa uvažovanie o hodnovernosti textu, funkcií použitých jazykových prostriedkov, autorskom koncepte. Žiak sa vyjadruje k štruktúre textu, zrozumiteľnosti textu, štýlu písania autora.

Odporúčame pokračovať v aktivitách PK aj v školskom roku 2021/2022.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Mária Kvaková
12. Dátum	30.06.2021
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Miroslav Kvak
15. Dátum	30.06.2021
16. Podpis	

Pokyny k vyplneniu Písomného výstupu pedagogického klubu:

Písomný výstup zahŕňa napr. osvedčenú pedagogickú prax, analýzu s odporúčaniami, správu s odporúčaniami. Vypracováva sa jeden písomný výstup za polrok.

1. V riadku Prioritná os – Vzdelávanie
2. V riadku špecifický cieľ – riadok bude vyplnený v zmysle zmluvy o poskytnutí NFP
3. V riadku Prijímateľ - uvedie sa názov prijímateľa podľa zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len "zmluva o NFP")
4. V riadku Názov projektu - uvedie sa úplný názov projektu podľa zmluvy NFP, nepoužíva sa skrátený názov projektu
5. V riadku Kód projektu ITMS2014+ - uvedie sa kód projektu podľa zmluvy NFP
6. V riadku Názov pedagogického klubu (ďalej aj „klub“) – uvedie sa celý názov klubu
7. V riadku Meno koordinátora pedagogického klubu – uvedie sa celé meno a priezvisko koordinátora klubu
8. V riadku Školský polrok - výber z dvoch možností – vypracuje sa za každý polrok zvlášť
 - september RRRR – január RRRR
 - február RRRR – jún RRRR
9. V riadku Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy – uvedie sa odkaz / link na webovú stránku, kde je písomný výstup zverejnený
10. V tabuľkách Úvod, Jadro a Záver sa popíše výstup v požadovanej štruktúre

11. V riadku Vypracoval – uvedie sa celé meno a priezvisko osoby/osôb (členov klubu), ktorá písomný výstup vypracovala
12. V riadku Dátum – uvedie sa dátum vypracovania písomného výstupu
13. V riadku Podpis – osoba/osoby, ktorá písomný výstup vypracovala sa vlastnoručne podpíše
14. V riadku Schválil - uvedie sa celé meno a priezvisko osoby, ktorá písomný výstup schválila (koordinátor klubu/vedúci klubu učiteľov)
15. V riadku Dátum – uvedie sa dátum schválenia písomného výstupu
16. V riadku Podpis – osoba, ktorá písomný výstup schválila sa vlastnoručne podpíše.